

Prvé čítanie Sk 2,1-11

Prvé liturgické čítanie je opisom klúčovej udalosti prvotnej Cirkvi, ktorú nazývame zoslaním Ducha Svätého. Podľa Skutkov apoštolov, konkrétne podľa ich programového textu Sk 1,8, je to udalosť nevyhnutná vôbec pre existenciu Cirkvi v popaschálnom období a jej poslanie. Je zároveň naplnením prislúbení: a) ktoré dal Kristus apoštolom pred nanebovstúpení; b) vyjadrených v Starom zákone a sprítomňovaných v židovskom sviatku Turíc. V židovskej tradícii Turíce, nazývané aj Sviatkom týždňov, pripomínali východ z Egypta, uzavretie zmluvy, ustanovenie Zákona a povolanie Izraela ako Božieho ľudu. Súvis s uzavretím zmluvy na Sinaji zvyrazňujú znaky, ktoré sprevádzajú aj prvé kresťanské Turíce: prudký vietor a ohnivé jazyky (por. Ex 19). Ako Izraelský ľud jednomyselne očakával dar Zákona, tak nový Boží ľud, spoločenstvo zhromaždené vo večeradle, spoločne očakáva dar Ducha. Keď Lukáš opisuje spoločenstvo, tak nikoho v ňom nezvýrazňuje, ani nikoho z neho nevylučuje. Takto ukazuje, že nový ľud je univerzálnym, otvoreným a zjednoteným spoločenstvom. Všeobecný rozmer nového ľudu je viditeľný taktiež v zozname národov, ktorých reprezentanti boli vtedy prítomní v Jeruzaleme. Lukáš odlišuje národy podľa geografického, etnicko-náboženského i kultúrneho kritéria. Takto sa snaží zahrnúť čo najviac národov, ktorým je daný dar Ducha a ukázať jeho globálny charakter. Skúsenosť Turíc je viditeľným plodom Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania, pretože zhromažďuje rozptýlené Božie deti (por. Jn 11,52) a zároveň je vzorom budúcej misie Cirkvi, ktorá má byť otvorená na všetkých ľuďoch. Fakt, že tí, ktorí boli naplnení Duchom Svätým, hovoria rôznymi jazykmi, ukazuje, že vďaka sile Ducha ohlasované slovo dokáže prekonať každú prekážku a bariéru a že prijatie evanjelia neznamená zrieknutie sa vlastnej kultúrnej identity. Cirkevní Otcovia v Turícach vidia obraz nového ľudstva, ktoré je v protiklade k tomu z rozprávania o Babylonskej veži (Gn 11). Tam rozličnosť jazykov zapríčinila chaos, tu sa však stáva bohatstvom, dôvodom na údiv a oslavovanie Boha.

Druhé čítanie - 1 Kor 12, 3b-7. 12-13

Druhé liturgické čítanie tvorí text z 1. listu Korintánom. Pavol ho napísal cirkevnej obci zmietanej roztržkami a nejednotou. Mesto Korint v tomto období bolo veľkomestom v dnešnom kozmopolitnom význame, teda mestom s rozmanitými spoločenskými vrstvami a príslušníkmi rôznych náboženských prúdov i národností. Táto nejednota sa preniesla aj do novovzniknutého kresťanského spoločenstva. Na zrod rôznych frakcií a nejednoty medzi korintskými kresťanmi reaguje aj apoštol Pavol svojím 1. listom Korintánom. Jedným z cieľov listu je práve znovunastolenie a zdôvodnenie jednoty. Text dnešného druhého liturgického čítania pochádza z 12. kapitoly listu, ktorým sa začína jeho väčšia časť venovaná darom Ducha svätého (gr. *pneumatika*). Čítanie má tri časti, po úvodnej deklarácii - „nik nemôže povedať: „Ježiš je Pán,“, iba ak v Duchu Svätom“ - nasledujú dve argumentačné časti, ktoré kladú do súvzťažnosti rozličnosť, mnohosť s jednotou. Úvodná deklarácia zvyrazňuje, že viera v Ježiša ako Pána, teda Boha, je tým, čo spája korintských kresťanov, lebo pochádza od jedného Ducha. Pre prijatie viery, že človek Ježiš z Nazareta je Bohom totiž potrebuje milosť

Ducha Svätého, prevyšuje ľudskú predstavivosť i myslenie. Následne je zdôraznené, že tento Duch, je jediným prameňom rozmanitosti darov. V trojčlennej, takmer symetrickej, kompozícii, ktorú tvoria tri verše (1 Kor 12,4-6) je potvrdená rozmanitosť darov, služieb a účinkov (teda skutkov) a ich spoločné trojičné zakorenenie, v jednom Duchu, v jednom Pánovi (teda Ježišovi) a v jednom Bohu. O Bohu sa hovorí ako o fundamentálnom pôvodcovi všetkého pôsobenia vo všetkých kresťanov. Pavol teda v situácii nejednoty neodsudzuje rozmanitosť, nesnaží sa o navodenie uniformity, ale poukazuje na zjednotenie v Bohu. V Pavlovom ponímaní, rozmanitosť a inakosť sú dobré, pretože pochádzajú od jedného Boha a sú pre dobro celého spoločenstva. V druhom fragmente je spoločenstvo zložené z rozmanitých členov prirovnané k ľudskému telu. Prvé veta tohto fragmentu - „*Lebo ako je jedno telo a má mnoho údov, ale všetky údy tela sú jedno telo, hoci je ich mnoho, tak aj Kristus.*“ - tvorí základ prirovnania pomocou konštrukcie „ako je... tak aj...“. Prvá časť tejto vety je dlhá, druhá (dosl. tak aj Kristus) výnimočne stručná. Dôraz je pomocou ľahko pochopiteľného obrazu položený na jednotu, završením vety však zároveň Pavol ukazuje, že táto nie je čisto ľudská ale má byť kristopodobná. Zároveň Pavol zvýrazňuje, že táto jednota ľudí s rôznym pôvodom („Židia alebo Gréci“) alebo spoločenským postavením („otroci alebo slobodní“) má sviatosťný charakter - má prameň v „krste“ a „napojení Duchom“ (sviatosti kresťanskej iniciácie).

Evanjelium Jn 15, 26-27; 16, 12-15

Evanjeliové čítanie je vytvorené z dvoch fragmentov tzv. Ježišovej rozlúčkovej reči (Jn 13 - 17). Táto reč, nazývaná aj testamentom, je teologicky kľúčovým textom Evanjelia podľa Jána. Ježiš vypovedá svoju reč - svoju poslednú vôľu - v predvečer umučenia v atmosfére blízkosti. Adresuje ju svojim učeníkom, ktorí tvoria základ spoločenstva Cirkvi, teda veriacich v neho. Spoločenstvo Ježišových učeníkov sa musí po jeho odchode vysporiadať s viacerými Vážnymi problémami, okrem iného s opustenosťou (kap. 14), prenasledovaním (kap. 15) alebo sociálnou alienáciou a pocitom prehry (kap. 16). V tomto kontexte Ježiš dáva svojim učeníkom sľub poslania Ducha Svätého. Tento je v Evanjeliu podľa Jána nazvaný *Parakletos*, je to grécke slovo, ktoré je ťažké preložiť a v histórii biblických prekladov sa stretávame s rôznymi návrhmi - tešiteľ, advokát, orodovník, atď. Treba povedať, že všetky tieto pravdivo vystihujú rôzne významové odtiene na pomenovanie toho, kto je privolaný (z gr. *parakaleo*), aby pomohol. Duch Svätý je tu nazvaný aj Duchom pravdy, pričom termín pravda nemá v Evanjeliu podľa Jána poznávací či etický charakter, ale vzťahuje sa na plnosť zjavenia. Vďaka Duchu Svätému sa nič nestráca zo zjavenia, ktoré priniesol Ježiš. Duch má vydať svedectvo o Ježišovi. Toto svedectvo má trojičný charakter - prináša ho Duch, poslaný Ježišom od Otca. Pojem svedectva má v Evanjeliu podľa Jána dva významové odtiene - svedectvo o pravde, teda prinášanie a prehlbovanie zjavenia a svedectvo ako súčasť sporu s tými, ktorí odmietajú Ježiša. V moci Ducha aj Ježišovi učeníci majú vydávať svedectvo. Dôležité je zdôvodnenie ich schopnosti - prebývanie s Ježišom Na úrovni historickej je to prebývanie s pozemským Ježišom na úrovni duchovnej je to hlboké, zjednotenie s Ježišom, ktoré je v blízkom kontexte (Jn 15,1-8) znázornené obrazom viniča a jeho ratolestí.

Druhou funkciou Ducha je uvádzanie Ježišových učeníkov do plnej pravdy, to jest do plnosti zjavenia, ktoré svojím bohatstvom a hĺbkou prevyšuje všetku intelektuálnu i spirituálnu kapacitu ľudstva, preto potrebuje pedagogiu Ducha, ktorý postupne uvádza ľudí do tajomstiev Božieho zjavenia. V tomto texte je naznačený princíp graduality, postupnosti Božieho zjavenia, ktorý vychádza z biblickej antropológie. Človek je limitovaný hriechom, ktorý vkročil do jeho histórie. Preto je potrebné postupné, láskavé dávkovanie hlbokkej pravdy o Bohu i o človeku samom. Ježiš s veľkým pochopením vníma svojich učeníkov. Slová „teraz by ste to nezniesli“, nie sú ponižujúce, ale sú slovami pochopenia ľudskej kondície. Človek potrebuje Božiu citlivosť pre postupné prijímanie Božieho zjavenia, ktoré je hlboko zakorenené v tom najhlbšom zjednotení osôb Ducha, Otca a Syna. To je vyjadrené typickým Jánovým meditatívnym spôsobom v posledných veršoch evanjeliového čítania.

Branislav Kluska

Publikované v spolupráci s [Katolíckym biblickým dielom na Slovensku](#).

The post [Komentár k biblickým čítaniam – Nedeľa Zoslania Ducha Svätého](#) appeared first on [Zasvätený život](#).

(Zamyslenie zo stránky zasvatenyzivot.sk.)